

Mærke til det Beløb, som er udlaant, som er i det hele paa en Ubetydelighed nær de 5 Mill. Kr., som bleve bevilgede ved Loven af 1898, stiller Forholdet sig saaledes, at disse Foreninger gennemsnitlig maa have omtrent 1,000 indtegnede Kreaturer hver. Det bliver nemlig 167,000 Kreaturer, og da man kan efter Loven give 30 Kr. pr. Kreatur fra Statskassens Side, er man derved lige oppe ved de 5 Mill. Kr. Skulde man nu fortsætte paa den Vej og tænkte man sig, at hele Landet blev til Forskudsforeninger, saaledes, at der blev saa mange Forskudsforeninger, som der kunde dannes, med 1,000 Kreaturer i hver, vilde der blive netop 10 Gange saa mange, som der nu er dannet, thi der er netop 10 Gange saa mange Kreaturer, som der er indtegnet her i disse Foreninger. Skulde man altsaa hjælpe alle de Foreninger, der kunde tænkes dannede, hvis hele Landet blev til Forskudsforeninger, vilde der behøves 50 Mill. Kr. til Forskudsforeningerne. Det er jo et ganske betydeligt Beløb, der under saadanne Omstændigheder vilde blive Spørgsmaal om. Naar denne Lov af 1898 nu har virket saaledes, at den allerede, jeg kan sige, er opbrugt, saa har det vel nok kunnet overraske til en vis Grad; thi da Loven var under Forhandling her i Rigsdagen, blev der stadig sagt, at der maatte strøs ikke saa lidt Sukker paa for at faa Folk til at indlade sig paa at danne saadanne Forskudsforeninger, man troede ikke, Landbefolkningen var tilbøjelig dertil, man maatte stille Vilkaarene ganske særdeles gunstige, ellers vilde Folk slet ikke indlade sig derpaa. Det kan godt være, at de, der have udtalt sig saaledes, have haft Ret; thi Grunden til, at Loven har haft en saa stor Tilslutning, som den har haft, er sikkert den, at Rentefoden er stegen saa overordentlig stærkt siden den Tid. I den Tid, Loven var under Forhandling, var Rentefoden nede paa 3—3½ pCt. og havde en dalende Tendens, men ganske kort Tid efter, at Loven var vedtagen, begyndte netop den modsatte Strømning, og siden den Tid, er denne Strømning vedbleven, saaledes at Rentefoden nu i den senere Tid har været oppe paa en Højde af 6—6½ — nu er den almindelige Rente 5½ pCt. for Banker. Det er let forstaaeligt, at Folk, som ellers ikke vilde ønske at indtræde i dette solidariske Forhold og være med til at danne Forskudsforeninger, den Gang da Renten var lav, nu ville gøre det, da den er høj, hvorved de erhverve sig en ikke lille Fordel.

Det staar jo dernæst alle, der træde ind i en saadan Forskudsforening, frit for at træde ud igen, saaledes at hele deres Ansvar bortfalder, naar de Forpligtelser, som vare til paa den Tid, de traadte ind, ere afviklede. Det vil kunne benyttes paa den Maade, at man siger: Denne Lov er meget fortræffelig, vi faa udmærket billige Penge fra Statskassen, men vi ville dog kun benytte den, saa længe Rentefoden er høj, naar det ophører, ville vi ikke længer benytte den. Det er altsaa, tænker jeg mig, en af de væsentligste Grunde til, at det er gaaet lige modsat af, hvad saa mange antog om denne Lov i den Retning, og at disse Laan ere blevene meget attraaede og meget efterstræbte. — Nu kan det jo imidlertid ikke nægtes, om det er ganske rimeligt, at man vilde sige: Ja, naar Renten er meget høj, som den er nu, saa trænger man allermest til Hjælp, saa kan der være adskilligt mere, der taler for, at man kommer Befolkningen til Hjælp paa denne Maade, end før, ikke at tale om, at der altsaa nu kunde være dannet og være under Dannelse adskillige Forskudsforeninger, som blot ikke ere komne tidsnok. Det er et Punkt, som gør, at man set fra det Synspunkt kan have Sympati for Lovforslaget, men ganske vist med det Forbehold, som den højtærede Minister udtalte, at det dog maa tages under Overvejelse, om ikke den Rente, Loven foreskriver, er alt for lav efter de nuværende Forhold. Thi det kan dog ikke paa nogen Maade være Mening, at Staten skulde bringe meget store Ofre paa dette Omraade. Der skal dog være et vist passende Forhold for, i hvilken Grad saadanne Ofre skulle bringes, og de Ofre, Staten var villig til at bringe ved Loven af 1898, vare i Henseende til Rente ikke af stor Betydning, maaske 1½ pCt. eller mere, men nu vilde det blive meget mere, hvis Staten selv skulde laane og derefter gøre Udlaan til Forskudsforeningerne.

Foruden dette Spørgsmaal om Renten, er der ogsaa det Spørgsmaal, som den højtærede Minister fremdrog, nemlig Spørgsmaalet om, hvorvidt man overhovedet kan udlaane Pengene af Kassebeholdningen, om hvilken jeg maa bemærke, at den for Øjeblikket kan anbringes — og ogsaa rimeligvis er anbragt — til højere Rente end 3½ pCt., for saa vidt der overhovedet er nogen synderlig Kassebeholdning, hvad jeg meget betvivler. Jeg antager saaledes, det ikke vil være synderlig let for Finansministeren paa staaende Fod at udrede 3 Millioner Kroner af Kassebeholdningen.